

**Inventariserend veldonderzoek,
verkennende fase
Ulftseweg, Gendringen**

**Susanne Moerman
Jurgen de Kramer**

Colofon

*Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase
Ulftseweg in Gendringen, gemeente Oude IJsselstreek
CIS-code: 14707*

In opdracht van: Econsultancy BV

Auteurs: drs. S. Moerman en drs. J. de Kramer

Redactie: drs. U. Becker

Versie: 1.2

© Katwijk, december 2005

Controle

U. Becker	Senior Archeoloog	14-12-2005
-----------	-------------------	------------

Goedkeuring

	Gemeente Oude IJsselstreek	
--	----------------------------	--

Becker & Van de Graaf

Archeologie op maat

Vestiging Nijmegen
Klooster Albertinum
Heyendaalseweg 121
6525 AJ Nijmegen
Tel. 024-3608163
Fax 024-3603765

Vestiging Katwijk
Ambachtsweg 7c
Postbus 3012
2220 CA Katwijk (ZH)
Tel. 071-3326888
Fax 071-4035524

Vestiging Lelystad
Kolkweg 22B
8243 PN Lelystad
Tel. 0320-262825
Fax 0320-261441

info@opgravingsbedrijf.nl

www.opgravingsbedrijf.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Becker & Van de Graaf

Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase Ulftsewegweg in Gendringen, gemeente Oude IJsselstreek CIS-code 14707

S. Moerman en J. de Kramer

Inleiding

In opdracht van Econsultancy BV heeft archeologisch onderzoeksbureau Becker & Van de Graaf in november 2005 een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) verkennende fase uitgevoerd aan de Ulftseweg 4 in Gendringen, gemeente Oude IJsselstreek (bijlage 1 en 5). Aanleiding voor dit IVO is het plan om op een deel van het perceel nieuwbouw te realiseren. Het onderzochte perceel staat bekend onder het kadastrale nummer K 176. De oppervlakte van het onderzochte terrein is circa 5.145 m².

Dit IVO is bedoeld om inzicht te krijgen in de landschappelijke ligging van eventuele archeologische resten. Centraal staat hierbij de geologische, geomorfologische en bodemkundige opbouw ter plaatse, voor zover archeologisch relevant. Het IVO heeft ook tot doel om inzicht te krijgen in de aard, omvang, ouderdom, gaafheid en conservering van de archeologische resten ter plaatse.

Het IVO bestond uit een beperkt bureauonderzoek gevolgd door een inventariserend veldonderzoek en is uitgevoerd volgens het Plan van Aanpak (PvA; Van de Graaf 2005) en conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 2.2 (College voor de Archeologische Kwaliteit 2005).

Bureauonderzoek

Bij het bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aan de hand van de bestaande bronnen. Hierbij is gebruik gemaakt van de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) en het Archeologisch Informatie Systeem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Bij het bureauonderzoek zijn daarnaast landschappelijke gegevens verzameld van de geomorfologische kaart (Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst 1986) en de bodemkaart (Stichting voor bodemkartering 1981), de geomorfologische kaart van de Rijn-Maas delta (Berendsen/Stouthamer 2001) en de zanddiepte-kaarten van het Gelders Rivierengebied (Berendsen *et al.* 2001) en historische gegevens van het minuutplan van 1828 (Horsting 1828) en een historische kaart van rond 1900 (Provincie Gelderland 2002).

Geomorfologie en bodem

Het plangebied ligt volgens de geomorfologische kaart (Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst 1986) op een 'terrasrest-rug' (code 3K22) en het oostelijke deel ligt op of grenst aan een 'terrasvlakte' (code 2M17) waarin nabij het onderzoeksgebied een 'geul van een meanderend afwateringsstelsel (code 2R11) ligt. Het terras is een rivierterras, dat vooral is gevormd door de Rijn in het Eemien (van ca. 130.000 tot 100.000 jaar geleden) en het Weichselien (van ca. 100.000 - 10.000 jaar geleden). In het

Holoceen (vanaf ca. 10.000 jaar geleden) was de Rijntak in dit dal niet meer dan een kleine zijrivier en wordt tegenwoordig de 'Oude IJssel' genoemd. De bodem bestaat volgens de bodemkaart (Stichting voor Bodemkartering 1981) uit een poldervaaggrond van lichte zavel (code KRn1g op de bodemkaart). De *g* geeft aan dat er grind in de bodem voorkomt, beginnend op een diepte van minder dan 40 cm –mv. De grondwatertrap van de bodem is VI en dat wil zeggen dat het niveau van de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) ligt op een diepte tussen 40 en 80 cm en de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) dieper dan 120 cm.

Landgebruik

Het onderzoeksgebied is momenteel deels bebouwd en deels in gebruik als weiland. Uit de historische kaart (bijlage 6) blijkt dat het landgebruik in het gebied in het verleden hetzelfde was. Op de historische kaarten staat het gebied aangeduid met de naam "Dijkshuis". De huidige topografische kaart geeft de naam "Diekshuus".

Archeologie

Het deel van het onderzoeksgebied dat onderzocht gaat worden, staat op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden aangegeven als een gebied met een middelhoge trefkans voor archeologische waarden. De middelhoge verwachting van het plangebied is gebaseerd op de aanwezigheid van een terrasrest-rug. In de omgeving van het plangebied zijn op meerdere plaatsen vondsten gedaan. In de omgeving van het plangebied zijn twee andere onderzoeken uitgevoerd (Archis-onderzoeksmeldingsnrs. 13122 en 14429). Deze onderzoeken hebben beiden geen archeologische indicatoren opgeleverd, hoewel bij Archis-onderzoeksmeldingsnummer 14429 wel geadviseerd wordt om de graafwerkzaamheden te begeleiden.

In de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn vondsten gedaan uit het Neolithicum, uit de Late Bronstijd/ Vroege IJzertijd en uit de Vroege Middeleeuwen. Langs de rivier, aan dezelfde kant als het onderzoeksgebied, zijn twee fels-ovalbeilen uit het Midden Neolithicum aangetroffen (Archis-waarnemingsnrs. 11530 en 17923). Ook zijn er meerdere vuurstenen werktuigen uit het Mesolithicum en Neolithicum aangetroffen (Archis-waarnemingsnrs. 23100, 18666). Een deel van het vuursteenmateriaal is mogelijk te relateren aan de Swifterbantcultuur. Naast prehistorische vondsten, zijn aan deze kant van de rivier ook vondsten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd gedaan, waaronder een havezathe (Archis-waarnemingsnr. 22202). Een bijzondere vondst is een urnenveld uit de Late Bronstijd of Vroege IJzertijd (Archis-waarnemingsnr. 1233). De coördinaten van dit urnenveld, ontdekt in het begin van de negentiende eeuw, zijn echter bij benadering in Archis ingevoerd. Volgens de heer Bresser van de lokale heemkundekring lag het urnenveld eigenlijk aan de andere kant van de rivier, waar nu het openluchttheater gesitueerd is. Aan de overkant van de rivier zijn meerdere prehistorische vondsten gedaan, waaronder een mesolithische geroellkeule, neolithische bijlen en IJzertijd aardwerk (Archis-waarnemingsnrs. 42681, 11520 en 22301).

Tot slot zijn binnen de bebouwde kom van Gendringen meerdere vondsten gedaan die gerelateerd kunnen worden aan de stad zelf, zoals middeleeuwse stadsmuren en knuppelwegen (Archis-waarnemingsnrs. 27766, 42714). Uit de prehistorie is in het dorp alleen een neolithische flint-ovalbeil bekend (Archis-waarnemingsnr. 42714).

Volgens de heer Bresser van de lokale heemkundekring is de boerderij op de onderzoekslocatie "van enige ouderdom". De boerderij komt al voor op de kadastrale minuutplannen uit de jaren 1822-1830. De Ulftseweg is aangelegd op een dijk die in de 17^e eeuw al genoemd wordt maar vermoedelijk veel ouder is.

Niet ver van de boerderij, op de linkeroever van de Oude IJssel (aan de Langenhorstweg?) is een bewerkt stuk steen (mogelijk een bijl) aangetroffen.

Veldonderzoek

In het plangebied aan de Ulftseweg zijn zes boringen gezet (bijlage 5 en 7), waarvan een tot vier meter (boring 1) en vijf tot twee meter (boring 2 tot en met 6). De boringen zijn gezet op de locaties waar in de toekomst gebouwen zullen komen. Boring 1 tot en met 4 zijn gezet in het weiland, op de plek van de toekomstige rijhal en stallen. Boring 5 en 6 zijn gezet op de plek van de toekomstige kantine. De grond rondom de boringen is momenteel in gebruik als respectievelijk groenstrook en erf.

Het archeologische doel van de boringen was om vast te kunnen stellen of het bodemprofiel en eventuele archeologische indicatoren aanleiding geven te veronderstellen dat er archeologische resten aanwezig zijn en om vast te kunnen stellen of en waar de bodem verstoord is.

Boorresultaten

De ondergrond bestaat hoofdzakelijk uit zwak tot matig siltig, matig fijn tot zeer grof zand. De top van de afzettingen bestaat uit een sterk zandige klei en hier is de bouwvoor in gevormd.

De bodem is vooral dat van een ooivaaggrond (bij boring 1, 2, 3 en 4) die wordt gekenmerkt door een zwak ontwikkelde bovengrond van humeuze klei en roestvlekken en grijze vlekken vanaf een diepte van 50 cm. De vlekken zijn aangetroffen vanaf ca. 60 cm en hangen samen met grondwaterschommelingen waarbij de bodem dan belucht is (oxiderende omstandigheden) en dan weer onder de grondwaterspiegel ligt (reducerende omstandigheden). De classificatie van ooivaaggrond wijkt af van de bodemkaart, die aangaf dat hier een poldervaaggrond verwacht kon worden. Naast een ooivaaggrond komt ook een deel verstoord bodemprofiel voor, namelijk die bij boring 5 en 6. Hier ligt op het oorspronkelijke maaiveld een zandlaag van respectievelijk 40 en 50 cm. Omdat hier alleen grond lijkt te zijn opgebracht, zijn diepere lagen waarschijnlijk onverstoord. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Conclusies en aanbevelingen

In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Toch moet terdege rekening worden gehouden met het voorkomen van archeologische resten of sporen

De afzettingen zijn namelijk oud genoeg voor archeologie vanaf het Paleolithicum. Daarnaast is de bodem onverstoord, met uitzondering van een zandlaag die plaatselijk de oude bodem bedekt. Verder heeft het onderzoeksgebied een voor bewoning of andersoortig gebruik aantrekkelijke relatief hoge ligging op een terrasrest-rug. Dit wordt bevestigd door de vondsten die gedaan zijn in de omgeving, daterend uit het Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen. Tevens wordt dit bevestigd doordat de huidige woning of een voorganger van de huidige woning al voor het begin van de negentiende eeuw is gebouwd.

Omdat archeologie voor kan komen wordt vervolgonderzoek met proefsleuven voorgesteld. Voor goedkeuring van dit selectieadvies kan contact opgenomen worden met de provinciaal archeoloog van Gelderland, mevr. F. de Roode.

Beantwoording van de onderzoeksvragen (Zie PvA; van de Graaf 2005)

1. Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie (geologie, bodemkunde en geomorfologie)?

Het plangebied ligt op een terrasrest-rug. De bodem bestaat uit ooivaaggronden van zwak tot matig siltig, matig fijn tot zeer grof zand.

2. Zijn er archeologische resten aanwezig op de onderzoekslocatie?

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Dit hoeft echter niet te betekenen dat er geen archeologische resten aanwezig zijn.

3. Wat is de aard, omvang, kwaliteit en locatie (horizontaal en verticaal) van de archeologische resten?

Niet van toepassing.

4. Welke delen van het gebied zijn verstoord en tot op welke diepte?

Ter plaatse van boring 5 en 6, op de plek van de toekomstige kantine, is er een zandlaag van 40 tot 50 cm opgebracht. De bodem hieronder lijkt niet verstoord. De bodem in de rest van het gebied is ook niet verstoord.

5. In welke mate stemmen de resultaten overeen met de verwachtingen?

De verwachting voor het onderzoeksgebied was volgens de IKAW middelhoog op grond van de ligging van het gebied op een terrasrest-rug. De aanwezigheid van de terrasrest-rug is tijdens het booronderzoek aangetoond, alsmede een onverstoorde bodem. In combinatie met de vele vondsten die in de omgeving zijn gedaan, kan gesteld worden dat de resultaten overeen stemmen met de verwachtingen.

6. Welke aanbevelingen kunnen er gegeven worden voor eventueel vervolgonderzoek?

Hoewel er in het plangebied geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, is de bodem onverstoord en de ligging van het gebied gunstig voor bewoning. Op basis van deze resultaten en aangezien het gebied een middelhoge trefkans heeft op archeologische waarden, wordt vervolgonderzoek aanbevolen in de vorm van proefsleuven.

Literatuur en kaarten

ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Gelderland 1:25000*. ANWB Uitgeverij Boeken, Den Haag.

Berendsen, H.J.A./ E.L.J.H. Faessen/A.W. Hesselink/H. Kempen, 2001² (1994): *Zand in banen, zanddiepte kaarten van het Gelders Rivierengebied met inbegrip van de uiterwaarden*, Arnhem.

Berendsen, H.J.A. /E. Stouthamer, 2001: Geological – Geomorphological map of the Rhine-Meuse delta, the Netherlands, in H.J.A. Berendsen/E. Stouthamer (eds.), *Palaeogeographical development of the Rhine-Meuse delta, the Netherlands*, Assen, Addendum 1.

College voor de Archeologische Kwaliteit, 2005: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 2.2, Gouda.

Graaf, W.S. van de, 2005: *Plan van Aanpak, Gendringen, Ulftseweg*. Nijmegen (Intern rapport, Becker & Van de Graaf).

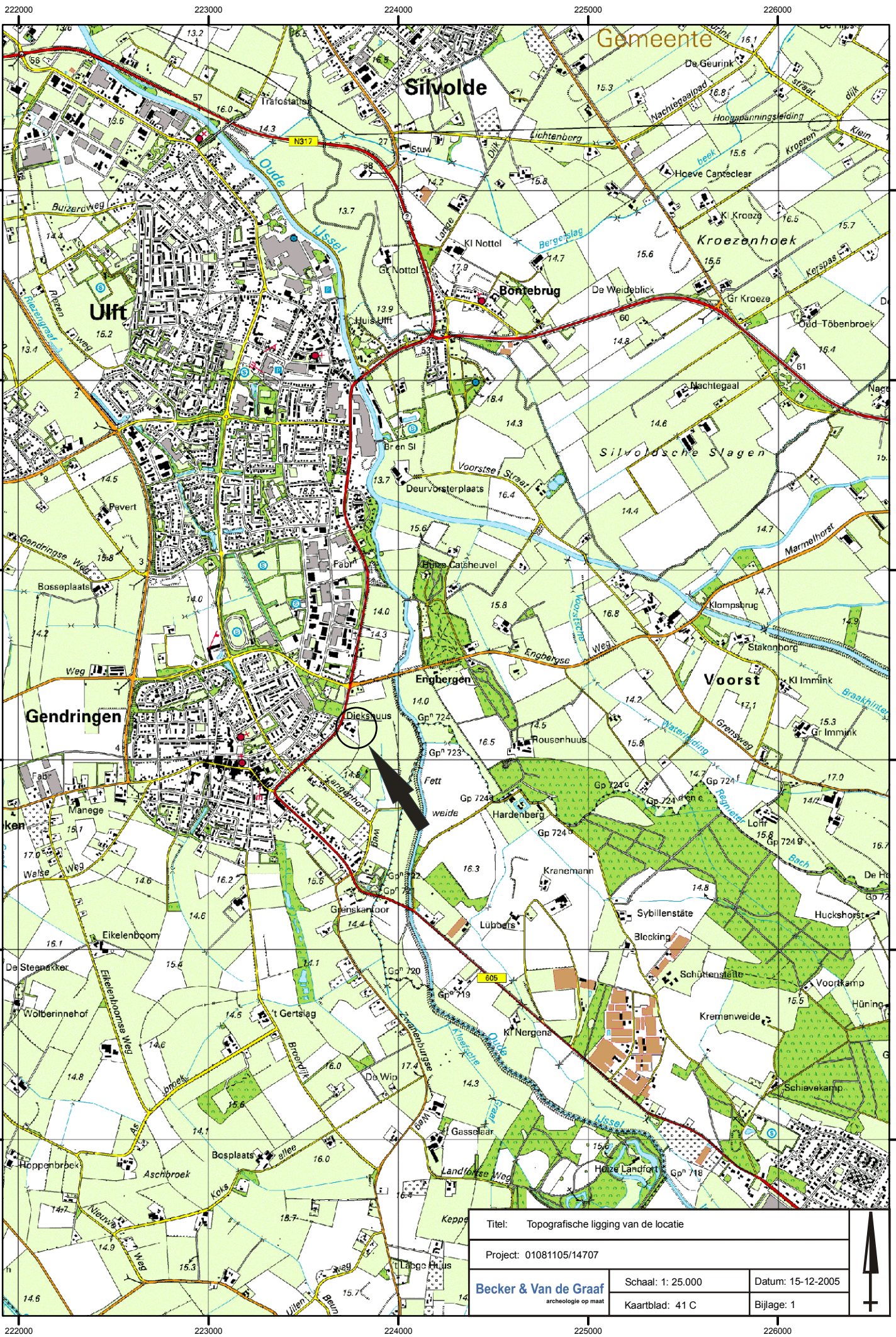
Horsting, W., 1828: Minuutplan, Gemeente Gendringen, Sectie D Gendringen, blad 2, perceelnummers 287-379, schaal 1:2500. (<http://www.dewoonomgeving.nl>).

Provincie Gelderland, 2002: *De historische atlas van Gelderland 1865-1924*. (<http://geodata.prv.gelderland.nl>)

Stichting voor Bodemkartering, 1982: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 41 West Aalten*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, 1982: *Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, blad 41 Aalten*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen, en Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

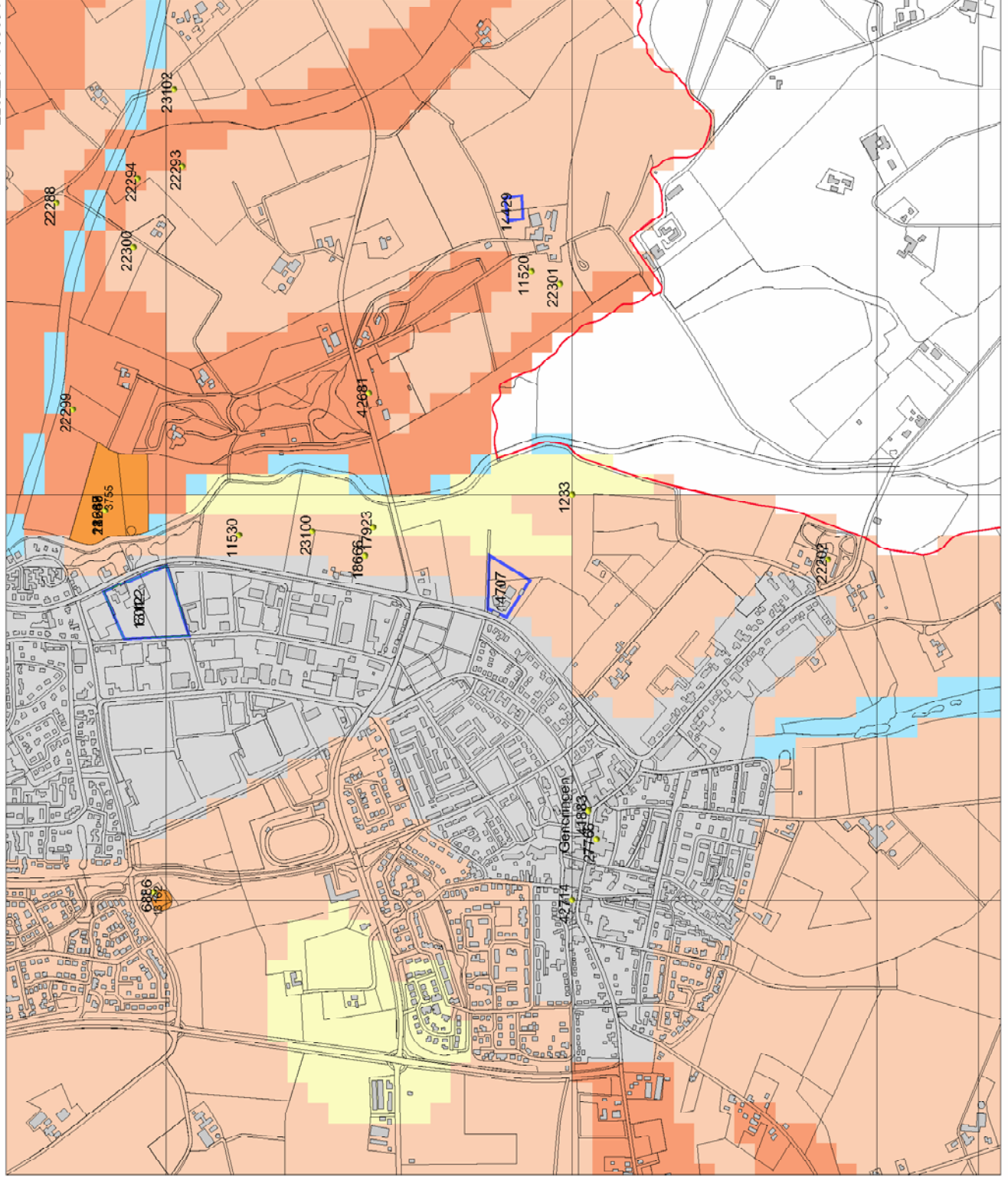
Bijlage 1: Topografische kaart

Titel: Topografische ligging van de locatie		
Project: 01081105/14707		
Becker & Van de Graaf archeologie op maat	Schaal: 1: 25.000	Datum: 15-12-2005
	Kaartblad: 41 C	Bijlage: 1

Bijlage 2: Archis-informatie

bron: Archis II (ROB).

Legenda

- VONDSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- GRID_1KM
- HUIZEN
- PLAATSNAMEN
- GEMEENTEN
- PROVINCIES
- TOP10 ((c)TDN)
- ONDERZOEKEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- MONUMENTEN**
 - archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
 - zeer lage treftkans
 - lage treftkans
 - middelhoge treftkans
 - hoge treftkans
 - lage treftkans (water)
 - middelhoge treftkans (water)
 - hoge treftkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

ROB
ArchisII

Bijlage 3: Overzicht Archismeldingen

Waarnemingen en vondstmeldingen

Nummer	Omschrijving	Tijdvak
42681	Geroellkeule	Mesolithicum Midden – Mesolithicum Laat
27766	Stad: muren, aardewerk, knuppelwegen	Middeleeuwen Vroeg C – Middeleeuwen Laat B
11520	Stenen en vuurstenen bijlen	Neolithicum Midden – Neolithicum Laat
11530	Fels-ovalbeil	Neolithicum Midden
6886	Kasteelresten	Onbekend – Middeleeuwen Laat B, Nieuwe Tijd A
41883	Nederzettingsresten: knuppelweg, mogelijke resten kerk	Middeleeuwen Laat
22202	Havezathe	Middeleeuwen Laat – Nieuwe Tijd
21348	Vuurstenen werktuigen en afslagen	Mesolithicum Laat – Neolithicum Laat
42714	Flint-ovalbeil	Neolithicum Midden – Neolithicum Laat B
18667	Bewerkt vuursteen, mogelijk Swifterbantcultuur	Neolithicum Vroeg B – Neolithicum Midden A
17923	Fels-ovalbeil	Neolithicum Midden
23100	Vuursteen;	Mesolithicum Laat – Neolithicum Vroeg;
18666	Badorf aardewerk Vuurstenen werktuig, mogelijk Swifterbantcultuur	Vroege Middeleeuwen C Neolithicum Vroeg B – Neolithicum Midden A
23102	Handgevormd aardewerk	IJzertijd
1233	Urnenveld	Bronstijd Laat – IJzertijd
22299	Bewerkt vuursteen	Vroeg Paleolithicum – Neolithicum
22289	Vuurstenen werktuigen; Kogelpot	Mesolithicum Laat – Neolithicum Midden; Vroege Middeleeuwen C – Late Middeleeuwen A
22288	Maalsteen, aardewerk (o.a. klokbeke, wikkeldraad), vuursteen	Middeleeuwen – Romeinse Tijd
22300	Bewerkt vuursteenafval	Onbekend
22294	Gedraaid aardewerk, kogelpot; Vuursteen	Vroege Middeleeuwen C – Late Middeleeuwen A; Neolithicum
22293	Vuursteenafval	Onbekend
22301	Handgevormd aardewerk; Bewerkt vuursteenafval	IJzertijd; Onbekend

Monumenten

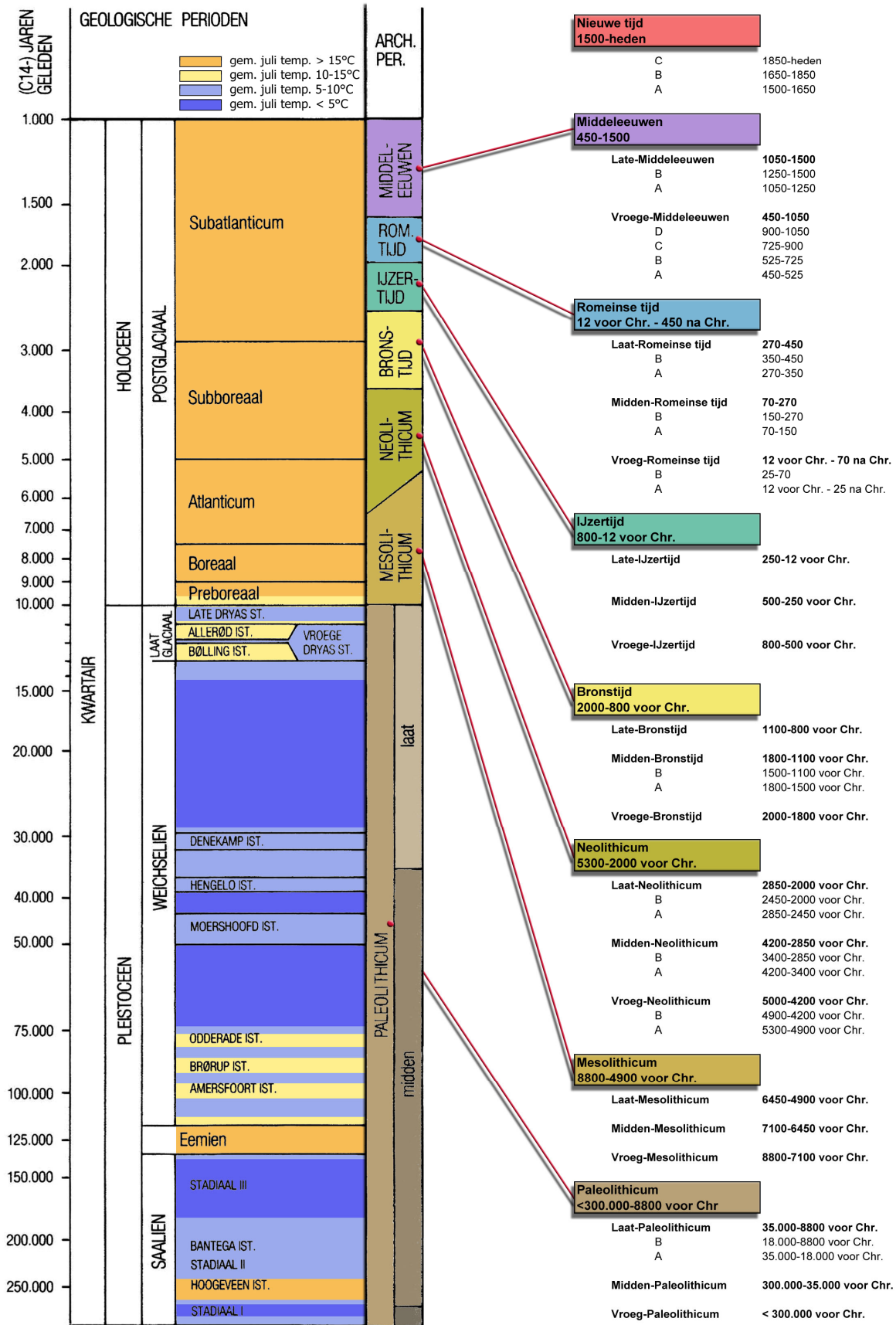
Nummer	Omschrijving	Tijdvak
3255	Terrein van zeer hoge archeologische waarde (kasteel)	Late Middeleeuwen
3262	Terrein van hoge archeologische waarde (lint van huisterpen)	Late Middeleeuwen
3773	Terrein van hoge archeologische waarde (nederzetting)	Romeinse Tijd

Onderzoeksmeldingen

Nummer	Bedrijf	Jaar
2933	RAAP Archeologisch Adviesbureau	2000
3802	RAAP Archeologisch Adviesbureau	2002
3804	RAAP Archeologisch Adviesbureau	2001
6377	ADC Archeoprojecten	2004
7044	Synthebra BV	2004
7651	ADC Archeoprojecten	2004
8865	RAAP Archeologisch Adviesbureau	2003
13624	Oranjewoud	2005
14090*	Becker & Van de Graaf	2005

* dit onderzoek.

Bijlage 4: Periodentabel

Bijlage 5: Boorlocatie- en vindplaatsenkaart

223720

223770

223820

432215

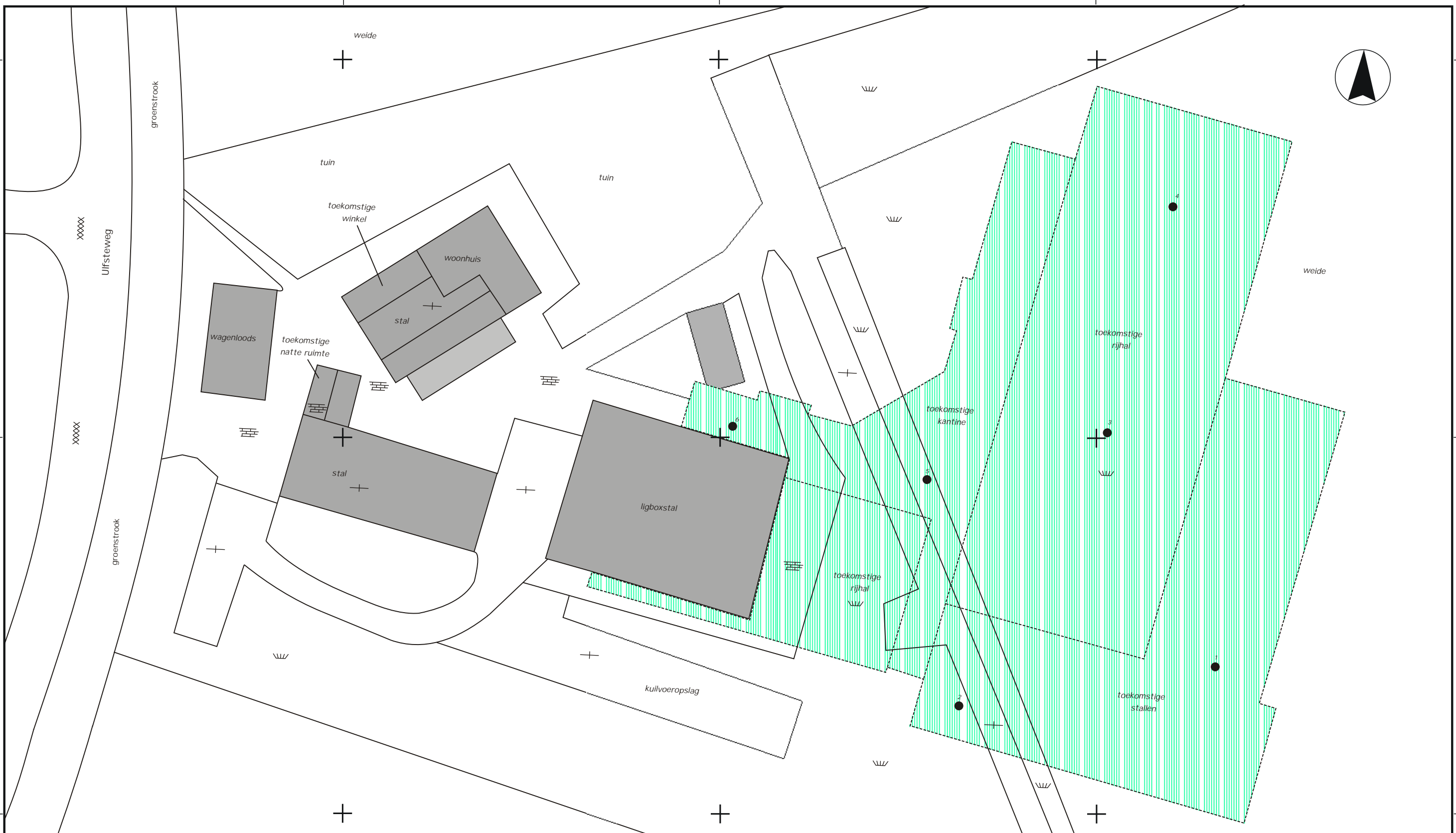
432165

432115

432115

432165

432115

LEGENDA

	onverstoord
	boring
	asfalt
	klinkers
	beton
	gras
	bebouwing

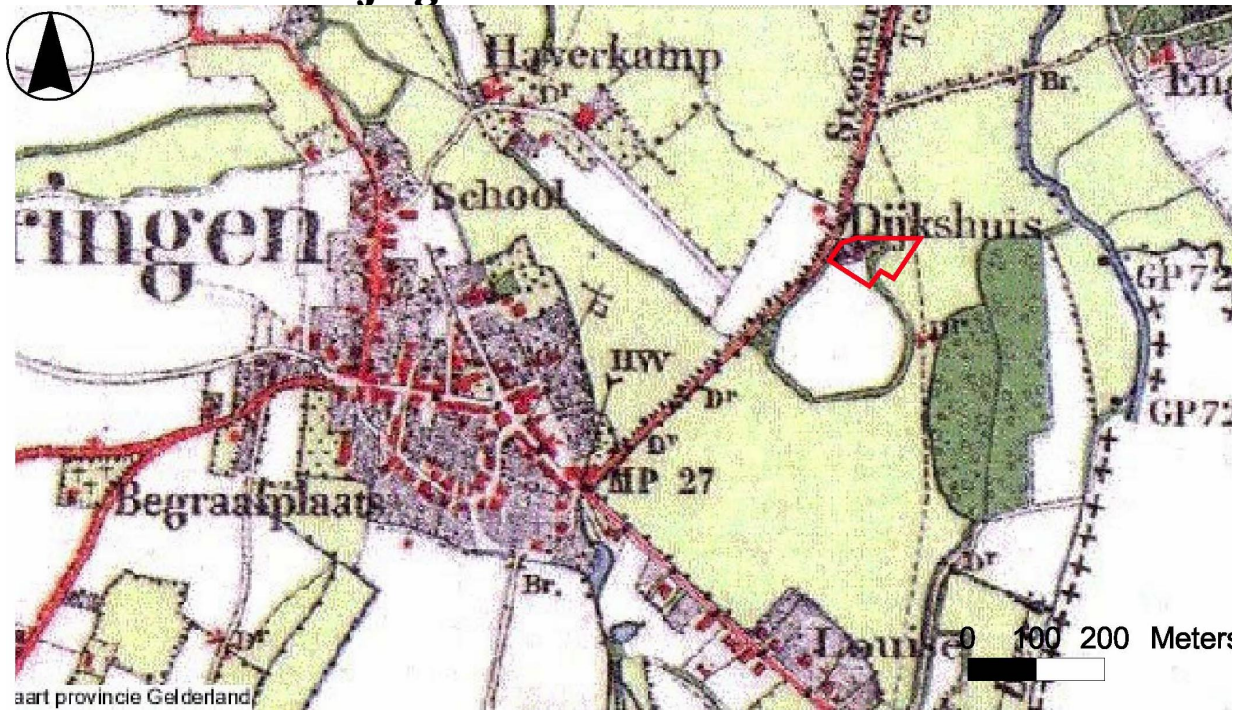

REV	DATUM	NAAM	OMSCHRIJVING	GOED GEK
0	22.11.05	MK	SITUATIE TEKENING	

Becker & Van de Graaf
archeologie op maat

OMSCHRIJVING ULFSTEWEG - TOEGENDRUFEN	SCHAAL: 1:500
PROJECT NR 01081105/14707	FORMAAT: A3

Bijlage 6: Historische kaart

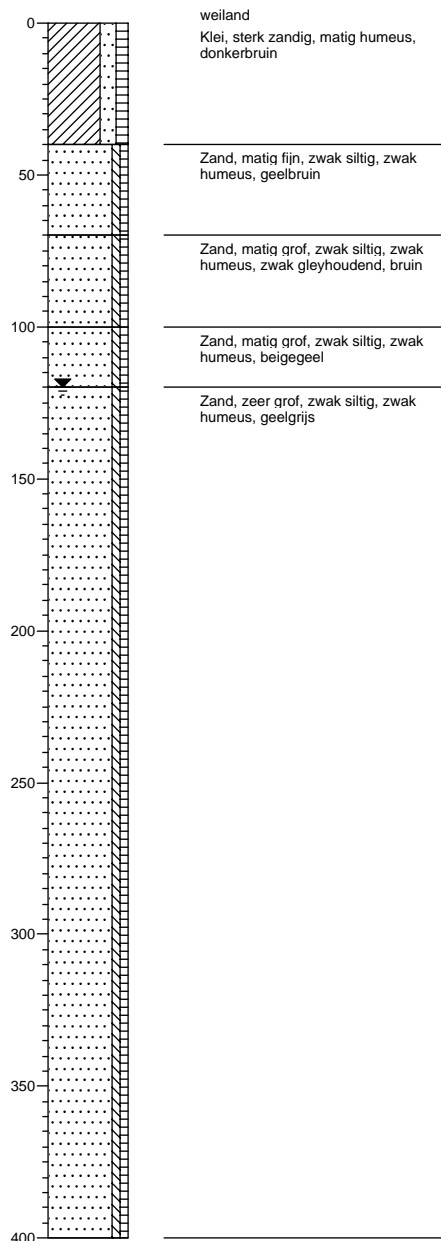

bron: Provincie Gelderland (2002).

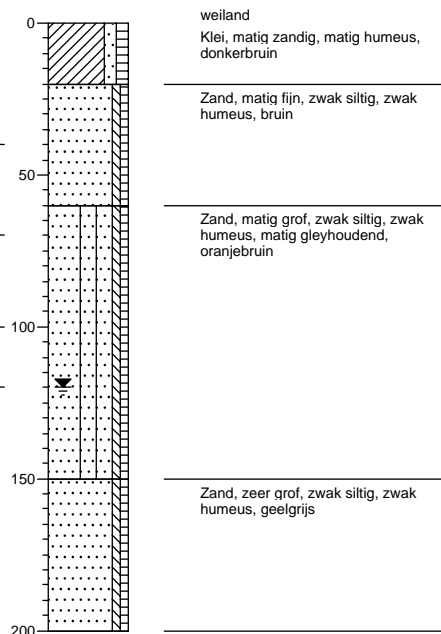
Bijlage 7: Boorbeschrijvingen

Boring:**1**

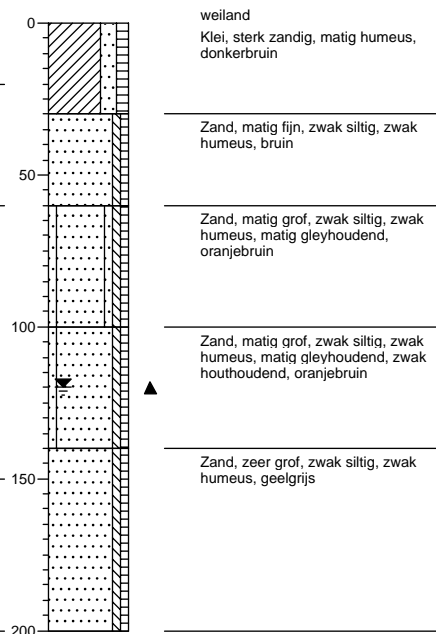
Datum: 21-11-2005
 X: 223836
 Y: 432135
 Maaiveld [m]: 14.6 N.A.P.
 GWS: 120
 Opmerking:

Boring:**2**

Datum: 21-11-2005
 X: 223802
 Y: 432130
 Maaiveld [m]: 14.6 N.A.P.
 GWS: 120
 Opmerking:

Boring:**3**

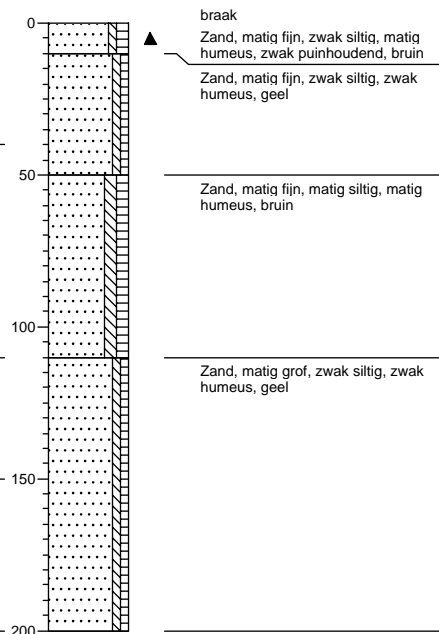
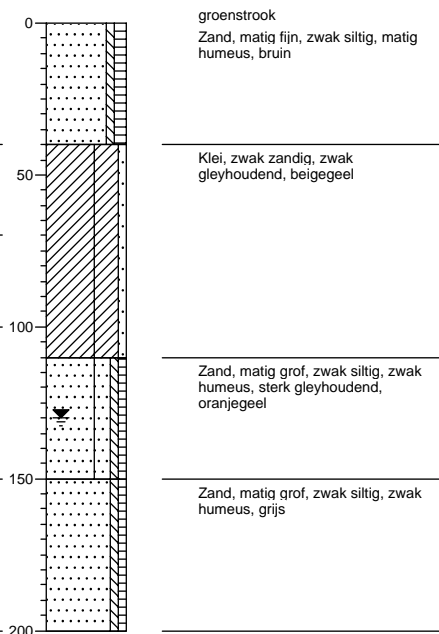
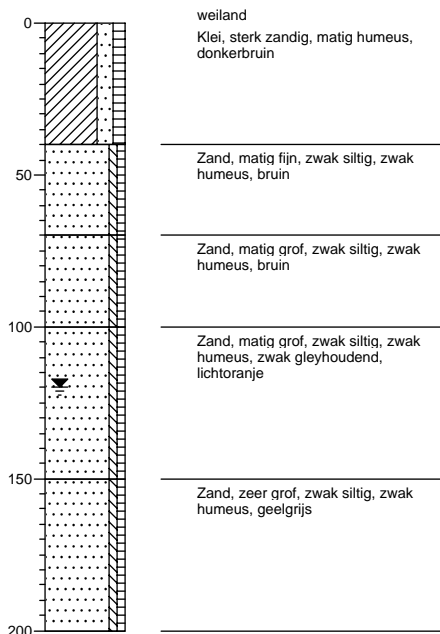
Datum: 21-11-2005
 X: 223822
 Y: 432166
 Maaiveld [m]: 14.6 N.A.P.
 GWS: 120
 Opmerking:

Boring: 4
 Datum: 21-11-2005
 X: 223830
 Y: 432196
 Maaiveld [m] 14.6 N.A.P.
 GWS: 120
 Opmerking:

Boring: 5
 Datum: 21-11-2005
 X: 223798
 Y: 432160
 Maaiveld [m] 14.6 N.A.P.
 GWS: 130
 Opmerking:

Boring: 6
 Datum: 21-11-2005
 X: 223772
 Y: 432166
 Maaiveld [m] 14.6 N.A.P.
 GWS:
 Opmerking:

PLAN VAN AANPAK

booronderzoek

LOCATIE	Oude IJsselstreek, Ulftseweg
PROJECT	01081105/14707 Gendringen

OPSTELLER	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteurs			
☐ Projectleider (<i>senior archeoloog</i>)	Willem-Simon van de Graaf 024/360 81 63 info@opgravingsbedrijf.nl		
☐ Medeopsteller(s)	Susanne Moerman 071/332 68 88 smoerman@beckerenvandegraaf.nl		

OPDRACHTGEVER	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
	Econsultancy BV		
	Dhr. J. de Rond Havenstraat 124 7005 AG Doetinchem		

BEOORDEELD DOOR	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
☐ Gemeente			
☐ Provincie			
ROB (<i>beschermd monument/ projectvergunning/Grote Projecten</i>)	Datum akkoord AMC:		

UITVOEREND BEDRIJF / INSTELLING	
Naam	Becker & van de Graaf
Contactpersoon	Susanne Moerman
Telefoon / e-mail	Ambachtsweg 7C 2220 CA Katwijk ZH 071/3326888 smoerman@beckerenvandegraaf.nl

DATUM ONDERZOEK	
☐ Start	21-11-2005
☐ Duur	Max. 1 dag

BASISGEGEVENS	
Projectnaam	01081105/14707 Gendringen
Provincie	Gelderland
Gemeente	Oude IJsselstreek
Plaats	Gendringen
Toponiem	Uiftseweg
Gemeente code	
Kaartblad nummer	41 C
X – coördinaat	223.747
Y – coördinaat	432.168
CMA/AMK-status	
CAA nummer	
CMA nummer	
ARCHIS-monument nummer	
ARCHIS-waarnemings nummer	
CIS-code (onderzoeksmeldingsnummer)	14707
Oppervlakte plan- of onderzoeksgebied	5.145 m ²
Huidig grondgebruik	Grasland, bebouwing

1. DOEL EN REDEN VAN HET BOORONDERZOEK

○ Karteren	Doel van het karterend booronderzoek is het controleren van de archeologische verwachting, het vaststellen van de mogelijke aanwezigheid van archeologische vindplaatsen, en het vaststellen van de landschappelijke genese en opbouw en het lokaliseren van mogelijke verstoringen.
-------------------	--

2. BESCHIKBARE DOCUMENTATIE

Fysisch-geografische en historisch-geografische context

Fysisch-geografische kenmerken en landschapstypen	Het onderzoeksgebied ligt op een terrasrest-rug. De bodem bestaat uit een kalkhoudende poldervaaggrond met lichte zavel en grind beginnend ondieper dan 40 cm, met grondwatertrap VI.
Historisch-geografische kenmerken en landschapstypen	Uit historische kaarten blijkt dat het gebied in de 19 ^e eeuw in gebruik was als grasland en bebouwing.

Archeologische verwachtingen	
Wat zijn de verwachtingen	<p>Het plangebied en omgeving staan op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden ingekleurd als een gebied met een middelhoge trefkans voor archeologische waarden. Dit is gebaseerd op de ligging van het terrein op oude afzettingen van de IJssel.</p> <p>In de omgeving van het plangebied zijn slechts twee andere onderzoeken uitgevoerd (Archis-onderzoeksmeldingsnrs. 13122 en 14429). Deze onderzoeken hebben beiden geen archeologische indicatoren opgeleverd.</p> <p>In de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn vondsten gedaan uit het Neolithicum, uit de Late Bronstijd/ Vroege IJzertijd en uit de Vroege Middeleeuwen. Langs de rivier, aan dezelfde kant als het onderzoeksgebied, zijn twee fels-ovalbeilen uit het Midden Neolithicum aangetroffen (Archis-waarnemingsnrs. 11530 en 17923). Ook zijn er meerdere vuurstenen werktuigen uit het Mesolithicum en Neolithicum aangetroffen (Archis-waarnemingsnrs. 23100, 18666). Een deel van het vuursteenmateriaal is mogelijk te relateren aan de Swifterbantcultuur. Naast prehistorische vondsten, zijn aan deze kant van de rivier ook vondsten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd gedaan, waaronder een havezathe (Archis-waarnemingsnr. 22202). Een bijzondere vondst is een urnenveld uit de Late Bronstijd of Vroege IJzertijd (Archis-waarnemingsnr. 1233). De coördinaten van dit urnenveld, ontdekt in het begin van de negentiende eeuw, zijn echter bij benadering in Archis ingevoerd. Volgens dhr. Bresser van de lokale heemkundekring lag het urnenveld eigenlijk aan de andere kant van de rivier, waar nu het openluchttheater gesitueerd is. Aan de overkant van de rivier zijn meerdere prehistorische vondsten gedaan, waaronder een mesolithische geroellkeule, neolithische bijlen en IJzertijd aardwerk (Archis-waarnemingsnrs. 42681, 11520 en 22301). Tot slot zijn binnen de bebouwde kom van Gendringen meerdere vondsten gedaan die gerelateerd kunnen worden aan de stad zelf, zoals middeleeuwse stadsmuren en knuppelwegen (Archis-waarnemingsnrs. 27766, 42714). Uit de prehistorie is in het dorp alleen een neolithische flint-ovalbeil bekend (Archis-waarnemingsnr. 42714).</p> <p>Volgens dhr. Bresser van de lokale heemkundekring is de boerderij op de onderzoekslocatie "van enige ouderdom". De boerderij komt al voor op de kadastrale minuutplannen uit de jaren 1822-1830. De Ulftseweg is aangelegd op een dijk die in de 17^e eeuw al genoemd wordt maar vermoedelijk veel ouder is. Niet ver van de boerderij, op de linkeroever van de Oude IJssel (Langenhorstweg?) is een bewerkt stuk steen (mogelijk een bijl) aangetroffen.</p>
Archeologische indicatoren	De bodemmatrix en de lage grondwaterstanden maken dat de omstandigheden relatief ongunstig zijn voor het aantreffen van (onverkoelde) organische vondsten. Anorganische vondsten kunnen wel voorkomen.
Diepteligging	Archeologische resten mogen vooral worden verwacht aan de oppervlakte of in de bovenste bodemlaag.
Paleo-ecologische resten	Hiervoor gelden dezelfde opmerkingen als voor de organische artefacten.
3. VRAAGSTELLING ONDERZOEK	

Wat zijn de onderzoeksvragen	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie (geologie, bodemkunde en geomorfologie)? • Zijn er archeologische resten aanwezig op de onderzoekslocatie? • Wat is de aard, omvang, kwaliteit en locatie (horizontaal en verticaal) van de archeologische resten. • Welke delen van het gebied zijn verstoord en tot op welke diepte? • In welke mate stemmen de resultaten overeen met de verwachtingen. • Welke aanbevelingen kunnen er gegeven worden voor eventueel vervolgonderzoek?
------------------------------	--

4. METHODEN EN TECHNIKEN	
Boortype	De boringen worden uitgevoerd met een edelmanboor.
Diameter boor	10 cm
Diepte boringen	6 boringen, waarvan 5 van 2 m en 1 van 4 m diep
Positionering boringen	6 boringen, op de niet bebouwde en/of met beton of asfalt verharde gedeelten. De boringen zijn zo verdeeld dat de te verstoren terreinen evenredig worden bemonsterd.
Oriëntatie grid t.o.v. geomorfologie/ paleolandschap	Niet van toepassing.
Overige toegepaste methoden	Waar mogelijk zal een veldkartering worden uitgevoerd. De veldkartering gebeurt door de geschikte delen van het onderzoeksgebied af te lopen in banen met vijf meter interval. Het gaat hierbij om akkers, waar de begroeiing nog niet te hoog is. In weilanden worden de molshopen en slootkanten bekeken.
Wijze onderzoek/ beschrijving boorkolom	De boringen worden beschreven volgens de ASB (archeologische standaard boorbeschrijving).
Verzamelmwijze archeologische indicatoren (zie 2. archeologische verwachtingen)	Per laag zal het materiaal worden doorzocht op archeologische indicatoren. In het geval van droog zand zal dit gebeuren met behulp van een zeef met een maaswijdte van 4 mm, in alle andere gevallen zal de grond met de hand worden doorzocht. Naast archeologische indicatoren zullen ook paleo-ecologische resten worden verzameld.

5. UITWERKING EN RAPPORTAGE	
Algemeen:	<p>De rapportage zal bestaan uit een beschrijving van de resultaten van het bureau- en veldonderzoek. Daarbij zal de boorinformatie gebruikt worden om de lithologische, geomorfogenetische, alsmede de bodemkundige ontwikkeling en de veranderingen in de waterhuishouding van het onderzoeksgebied in kaart te brengen. Daarnaast zal het rapport het volgende bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • topografische kaart met globale ligging van het onderzoeksgebied. • kaart met boorpunten , archeologische vindplaatsen en verstoorde terreinen. • boorstaten van alle boringen. • enkele historische kaarten met een aanduiding van het onderzoeksgebied. • overzicht van alle aangetroffen archeologisch vondsten.

	<ul style="list-style-type: none"> • waar mogelijk een lithologisch, lithogenetisch of geologisch profiel. • selectieadvies over noodzaak verder archeologisch onderzoek.
--	---

6. RANDVOORWAARDEN	
Personele randvoorwaarden	Het onderzoek wordt verricht door een gecertificeerd archeologisch bedrijf en wordt geleid door een ervaren fysisch geograaf en een medior/senior archeoloog.
Uitvoeringsperiode en opleveringstermijn veldwerk	De duur van het veldwerk bedraagt maximaal 1 dag.
Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie	De eindverantwoordelijkheid en het toezicht op de werkzaamheden liggen in handen van de projectleider.
Uitvoeringsperiode uitwerking; opleveringstermijn (concept)eindrapport	Het onderzoek zal worden afgerond binnen 5 weken na opdrachtverlening met de levering van een conceptrapportage aan de opdrachtgever. Tegelijkertijd wordt het rapport ook aangeboden aan de betreffende gemeente, provincie en de bibliotheek van de ROB. Het rapport moet worden beschouwd als concept totdat het is beoordeeld door het bevoegd gezag en het selectieadvies is omgezet in een selectiebesluit.

7. OVERIGE	
Uitvoeringscondities veldwerk	Toegankelijkheid, vergunningen, betredingstoestemming en bereikbaarheid worden geregeld door de opdrachtgever. De opdrachtnemer draagt de zorg voor het dichten van de boorgaten en een KLIC melding.

8. LITERATUUR EN BIJLAGEN	
Literatuur	- College voor de Archeologische Kwaliteit, 2005: <i>Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.2</i> , Gouda.
Lijst van bijlagen	- Topografische kaart met ligging van het onderzoeksgebied. - Locatiekaart met de ligging van de boringen. - Archeologische informatiekaart met de beschikbare informatie uit Archis II.